

2011. március 10. - **A középkori oklevelek a székelyek három nemzetségét emlegetik (trium generum Sicule).**

Bizonyára azért, mert három nemzetségből eredtek s ezek utódai alakultak az idők folyamán külön nemzetté.

Konstantin császár a kabarok három nemzetségét csatlakoztatja nyolcadik törzsül a magyarokhoz. Minthogy pedig a székelyek valószínűleg a kabar-szikeliek ivadékai: alig lehet kétség, hogy a székelyek három nemzetsége nem más, mint a csatlakozó kabarok három nemzetsége.

Miután a nemzetségi különbségek elmosódtak, a helyett azonban az idők multával társadalmi, ún. rendi különbségek állottak elő: a későbbi írók tévesen összezavarták a kettőt s a «három nemzetségbeli székelyek» kifejezést a XV. Században kifejtett három rendre értették. Pedig ez két teljesen különböző dolog. Az előbbi vérségi kötelék, az utóbbi társadalmi (vagyonjogi és hadi) osztályozás volt.

Ami a székely három nemzetséget illeti: amiként a magyarok a hét törzs különböző nemzetségből alakultak egy nemzetté, úgy a nyolcadik törzset alkotó kabar-szikeliek három nemzetségből alakult a székely nemzet.

A rendi tagozódás a történelmi fejlődés eredménye, évszázadok lassú alakulása.

A székelység közt eleinte nem volt rendi különbség, minden székely egyenlően szabad volt és a magyar nemességhez hasonló jogokat élvezett.

Nem volt köztük jobbágy, szolga-rend. Személyével minden székely szabadon rendelkezett, szabadon költözhetett, nem volt röghöz kötve. Bírói ítélet nélkül nem volt letartóztatható, csupán a tettenkapás esetén. Birtokjoga még a magyar nemesénél is erősebb volt. Ezé hűtlenség esetén vagy magvaszakadtával a kincstárra szállt, a székely birtoka akkor is a családé vagy nemzetséggé maradt, vagy rokonok nem létében a szomszédra szállott, annak a jogi véleménynek alapján, hogy az valamikor vérrokon lehetett.

A székelység (siculitas) különleges jogalanyiség volt, mely a székely vérből származást és azzal járó jogok összességét jelentette. Hasonló, de más, mint a magyar nemesség; más, mint a kunság, jázság szintén nemesi szabadsága. Velezületett nemzetségi jog, melyet a székely nemcsak szülőföldjén élvezett, de nem vesztett el, hanem magával vitte, ha máshová költözött is. Ha székelységét igazolta, a magyar korona területén máshol is székely jogokat gyakorolhatott.

Nagy Lajos király 1346-ban a Szabolcs megyében telepedett Sényői Pál és rokonai kétségbevont székelységét megvizsgáltatván és megállapítván, őket igaz és kétségtelen székelyeknek ismerte el azzal a hozzáadással, hogy arról kiváltságlevelet sehol felmutatni ne tartozzanak, és ahol nekik tetszeni fog, ott lakhassanak.

A székelyek három nemzetsége és a rendek – 1. rész (Erdély.ma)

Írta: Adminisztrátor

2011. március 10. csütörtök - Módosítás: 2011. március 15. kedd

Ez a székelység tehát vérségi jog volt, mely a születéssel járt.

A székelység éppúgy, mint a magyar nemesség, csakis egyféle volt. Verbőczy szerint mindenféle magyar nemes ugyanazon előjogokat élvezte s nem volt «valamely úrnak nagyobb és valamely nemesnek kisebb szabadsága.»

Így volt ez a székelyeknél is eredetileg és elvben legalább a XVI. századig.

Gyakorlatilag a dolog úgy állott, hogy az eleinte egyenlő rangú és rendű székelyek között a vagyonkülönbség és a katonáskodás különböző módja kétféle rendet hozott létre: az előbbkelők és a közemberek rendét. Első okleveles nyoma ennek 1407-ből való, hol már előbbkelőket (seniores) emlegetnek Háromszék közgyűlésén. {5} 1408-ban ugyancsak seniorokról van szó Marosszéken, 1426-ban pedig hatalmasabbak (potiores) említetnek ugyancsak Háromszéken, főemberek (seniores) Sepsiszéken.

A primipilus szóval akkor még a szék főhadnagyát jelölik.

Főbb székelyekről (principales siculi) van szó 1442-ben. Seniorokról Udvarhelyen 1459-ben és Sepsi, Orbai, Kézdi és Csíkszékben 1464-ben.

A két rend, ti. az előkelők (seniores seu maiores) és közrendűek (communitas) határozott megkülönböztetése és egymással ellentétbe állítása 1466-ban fordul először oklevélben elő, midőn a Sepsi, Kézdi és Orbai-széki főemberek és közszékelyek közti viszályt az erdélyi vajda, mint székely ispán eligazítja, és jogviszonyukat szabályozza. **Dr. Szádeczky Kardoss Lajos**